

Иҷроиши баёнияти соли 2017

А. Дар самти таъхис

1. Муайян намудани хусусиятҳои генетикӣ ва эпидемиологии вирусҳои гепатити D (HVD) дар байни аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Бори аввал таъхиси генетикӣ ва эпидемиологии вирусҳои гепатити D (HVD) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида шуд. Маълум гардид, ки вирусҳои гепатити D аз 2 то 4% дар байни аҳолии вохурда, бештар генотипи 1 паҳн шудааст.

2. Омӯзиши аҳмияти ситокинҳо - фактори некрози омӯс (ФНО) ва интерлейкин (ИЛ-6) барои таъхис ва таъобати беморони фарбеҳӣ ва сиррози чигар.

Маълум карда шуд, ки ФНО яке аз омӯли асосии декомпенсатсияи чигари сирротикӣ мебошад. Миқдори ситокинҳо ҳангоми сиррози чигар дар марҳилаи компенсатсия зиёда аз 10 маротиба ва дар марҳилаи декомпенсатсия зиёда аз 40 маротиба аз меъёр баланд мегардад. Дар марҳилаи декомпенсатсияи сиррози чигар пентоксифиллин миқдори ФНО-ро кам намуда, таъсири хуби таъобати мерасонад.

3. Омӯзиши паҳншавии (*H.pylori*) дар байни кӯдакони Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Бори аввал таъхиси *Helicobacter Pylori* бо «усули нафасӣ» дар байни кӯдакони аз 5 то 15 сола дар як қатор шаҳру ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида шуд. Аз таъхилҳои гузаронидашуда маълум гашт, ки уфунати мусбии *H. Pylori* дар байни кӯдакон 76%-ро ташкил медиҳад.

4. Ворид намудани усулҳои таъхиси микроэлементҳои синк, натрий, калсий ва фосфор дар зардоби хун.

Дар беморони гирифтори сиррози чигар муайянкуни микроэлементҳо, аз ҷумла калсий, фосфор, синк ва натрий гузаронида шуд. Маълум карда шуд, ки гипонатриемия омӯли пешгӯикунандаи марганҷомии беморони сиррози чигар мебошад. Инчунин, дар беморон камшавии миқдори синк ва калсий дида мешавад, ки барои фаъолияти кори чигар таъсири манфӣ мерасонад.

Б. Дар самти таъобат

1. Мониторинги таъобати беморони гирифтори гепатити вирусҳои С, ки таъобати зиддивирӯсӣ қабул мекунанд.

Таъхилҳо нишон доданд, ки ҷавоби пайдори вирусологӣ дар 100% беморони бо генотипи 1a ва 1b ва 95% беморон бо генотипи 3 дида шуд.

Алгоритми таъхис ва таъобати ассит-перитонит ҳангоми сиррози чигар пешниҳод гардид.

Яке аз оризаҳои вазнини сиррози чигар перитонити бактериологӣ мебошад. Таъхиси клиникӣ нишон дод, ки ин ориза дар 12% беморон дида мешавад. Сабаби асосии он ассити рефрактерӣ ва синдроми гепато-реналӣ буда, сабаби фавти 40% беморон мегардад.

Ҳангоми перитонити бактериявӣ парасинтез бо гузаронидани албумин (ба ҳар як литри оби гирифта шуда 100 гр. албумин), антибиотикҳо ва моеъҳои осмотики фармуда мешавад.

2. Пешниҳоди алгоритми табобати синдроми ҳассоси рӯдаҳо.

Ҳангоми омӯзиши қабзияти музмин дар ҳама синну сол (кӯдакон ва калонсолон) алгоритми табобатӣ тартиб дода шуд. Ҳангоми табобати кӯдакон бо қабзият – маводҳои исҳолавар аз гуруҳи нарм кунанда – лактулоза ва мукофалк, ба беморони калонсолон - пикосулфат натрий, ба занҳои ҳомиладор – лактулоза ва домперидон тавсия дода мешавад.

3. Ба роҳ мондани холеграфияи эндовидеой. Бо истифода аз дастгоҳи муосири эндовидеой, аввалин маротиба усули холангиографияи дохиличарроҳӣ ва криохолесистэктомия дар беморон бо муваффақият гузаронида шуд.

4. Ба роҳ мондани табобати якмарҳилагии стриктураҳои ятrogenии роҳҳои талхабарор.

Оиди стриктураҳои роҳҳои талхагузари чигар дар беморони алвеококкози такрорӣ табобати давравии миниинвазивӣ ба роҳ монда шуд.

5. Коркарди доруҳои нав дар асоси маводи табиӣ шифобахши Тоҷикистон.

Доруи «Ферубет» дар асоси растаниҳои табеӣ тайёр карда шуд, ки дар таркибаш хокаи реша, шира ва рағани ферулаи бадбӯй (шираи Камол) мавҷуд мебошад. Доруи мазкур таъсири қандпаскунанда дорад. Дар Форуми занҳои ихтироъкор дар шаҳри Сеули Корея Чанубӣ барои ихтироъи маводи пасткунандаи қанд аз шираи Камол “ФЕРУБЕТ” корманди пажуҳишгоҳ, н.и.т Зубайдова Т. бо Медали тилло сарфароз гардид.

6. Пешниҳод намудани илова ба «Дастури клиникӣ оид ба ташхис ва табобати бемориҳои узвҳои ҳозима» дар самти истифодаи гиёҳҳои шифобахш дар сатҳи дармонгоҳӣ ва бистаринамӯй ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардид.

В. Дар самти ободонӣ

Кормандони пажуҳишгоҳ дар қорҳои ободонӣ фаъолона иштирок намуда қорҳои зеринро иҷро намуданд:

- Таъмири берунаи бинои панҷ ошиёна (андова ва ранг намудан бо маҳлули семент, гурганҷ ва эмулсия) зиёда аз 800 м².

- Шинондани сангҳои ороиши (сафолак, брусчатка) дар саҳни пажуҳишгоҳ зиёда аз 2000 м².

- Дар саҳни пажуҳишгоҳ қорҳои кабудизоркунӣ зиёда аз 100 м² ва шинондани гулҳои мавсимӣ - 4000 дона.

- Гузаронидани кубурҳои обгузар барои обдиҳии алафҳои доимосабз зиёда аз 2000 м².

- Дар саҳни пажуҳишгоҳ сохтани ҷои нишаст (беседка).

- Рангу бор намудани панҷараҳои оҳании пажуҳишгоҳ 400 м².

- Берун аз сахни пажӯҳишгоҳ чуборҳои фарсудашуда таъмир карда (бардоштан ва мустаҳкам намудани бардюр бо семент) ва рост намудани он бо хоки тоза, бо ороиши алафҳои доимосабз 160 м².

ДАСТОВАРДҲО

Фаъолияти шӯроҳои илмӣ ва диссертатсионӣ. Дар пажӯҳишгоҳ Шӯрои диссертатсионӣ барои Ҷимояи рисолаҳои номзадӣ ва доктори аз руи таҳассуси гастроэнтерология фаъолият менамояд. Дар айни замон ду рисолаи номзадӣ барои Ҷимоя пешниҳод гардид.

Дар давраи ҳисоботӣ 4 ҷаласаи Шӯрои илмӣ гузаронида шуд, ки дар онҳо нақшаи иҷроиши корҳои илмӣ-тадқиқотӣ, натиҷаҳои фаъолияти илмӣ-ташқилӣ, апробатсияи 3 мавзӯи диссертатсионӣ гузаронида шуд, 5 мавзӯи илмӣ тасдиқ, ва аттестатсияи кормандон ва аспирантон баррасӣ гардид.

Фаъолияти илмӣ-ноширӣ. Дар давраи ҳисоботӣ 3 шумораи маҷаллаи «Проблемаҳои гастроэнтерология», ки дар он 19 мақолаи кормандон нашр гардид. Дар маҷалаҳои «Известия АН Республики Таджикистан», «Доклады АН Республики Таджикистана», «Известия АМН Республики Таджикистан», «Вестник Авиценны», «Вестник ТГПУ», «Вестник национального университета» ва ғайра, ки аз тарафи ВАК-и Россия иттироф ёфтаанд 8 мақолаи кормандон нашр гардид. 2 мақола дар маҷалаи Нумановское чтение (АИ Ҷумҳурии Тоҷикистон). 3 тезисҳо дар маводҳои байналмилалӣ, 17 фишурда дар Ҳафтаи 23-юми гастроэнтерологҳои Россия ва 8 - дар ҷумҳуриявӣ чоп гардиданд. 1 дастури методӣ оид ба ғизои парҳезии бемориҳои узвҳои ҳозима нашр гардид. Ду дастури методӣ «Нақши фарбеҳӣ дар пайдоиши бемориҳои узвҳои ҳозима» ва «Омилҳои ғизоӣ ва варзишӣ дар пешгирии фарбеҳӣ» ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод гардид.

Корҳои ихтироотӣ ва патентӣ-литсензионӣ. Кормандони пажӯҳишгоҳ ҳуҷҷатҳои лозимиро барои гирифтани 7 патент ба МД ММПИ пешниҳод намуданд, ва ҳоло **соҳиби 6 патент** ноил гардиданд.

Дар соли чорӣ пажӯҳишгоҳ бар рӯзномаҳои Ҷумҳурият, Мароми пойтахт, Ниғадории тандурустии Тоҷикистон, Бонувони Тоҷикистон, Садои мардум, Народная газета, Халқ овозӣ, Адабиёт ва санъат ва Ваҳдат обуна гардид.

Ҷиҳати омодагӣ ба давраи тирамоҳу зимистон пажӯҳишгоҳ ба ҚМК «Маркази барқу гармдиҳии шаҳри Душанбе» пурра пайваст мебошад ва 3 адад генератори барқӣ бо сӯзишворӣ таъмин намуда, дар маҷмӯъ иҷрои қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 4 апрели соли 2017, №177 «Дар бораи саривақт омода намудани соҳаҳои иқтисодиёт ва иҷтимоӣ чумҳурӣ барои фаъолияти мунтазам ва самарабахш дар давраи тирамоҳу зимистони солҳои 2017-2018»-ро таҳти роҳбарӣ ва иҷрои ҳатмӣ қарор дода ва вобаста ба риоя намудани қоидаҳои зидди сӯхтор ва техникаи беҳатарӣ тадбирҳои зарурӣ андешида шудаанд.

Дар соли равон пажӯҳишгоҳ аз санҷишиҳои: ХМДСЭ-и ВТ ва ҲИА Ҷумҳурии Тоҷикистон, агентии тоҷикстандарт, агентии назорати маводҳои-

нашъаоварӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон, гуруҳи кории СХДО ва ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон гузашт.

Ширкат дар анҷуманҳо, симпозиумҳо, конференсияҳо, чаласаҳо ва семинарҳои мамлакат ва берун аз он.

Дар соли 2017 кормандони МД “Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологияи Ҷумҳурии Тоҷикистон” дар чорабиниҳои маърифатӣ сиёси иштирок намуданд:

1. Иштирок дар барномаҳои телевизиони оиди “Пешгирии ташхис ва муолиҷаи бемориҳои узвҳои ҳозима дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” (зиёда аз 20 баромад).

2. Бо мақсади дастгирӣ намудани даъвати раиси шаҳри Душанбе оид ба ободонӣ ва омодагӣ ба ҷашни байналмилалӣ “Наврӯз” барои тоза ва озода намудани гирду атроф ва утоқҳои қорӣ моҳҳои феврал ва март ҳар ҳафта рӯзҳои шанбе ва якшанбе шанбегихҳо гузаронида шуда, аз натиҷааш ба Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ахборот пешниҳод карда шуд.

3. Дар давраи ҳисоботӣ мудирӣ шӯбаи радиолоҷӣ, доктори илмҳои тиб Дустов А. ва корманди илмӣ шӯба Умаров С. дар асосии фармоиши Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 10 марти соли 2017 таҳти рақами 28 бо мақсади иштирок ва баромад дар Симпозиуми байналмилалӣ дар мавзӯи «Вирусҳои гепатити В ва D», ки 16-19 марти соли қорӣ дар шаҳри Орландои Иёлоти Муттаҳидаи Амрико баргузор гардид иштирок намуданд.

4. Иштироки кормандони пажӯҳишгоҳ дар воҳурии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон бо зиёиён дар ҷашни Иди Наврӯзи байналмилалӣ.

5. Семинари ҷумҳуриявӣ ҳамроҳ бо Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба «Масъалаҳои мубрами пешгирӣ, ташхис ва табобати гепатитҳои вирусӣ», ки 16 майи соли 2017 дар толори Маҷмааи «Истиклол» гузаронида шуд.

6. Семинари ҷумҳуриявӣ бо иштироки проф., Салим Камили роҳбари шӯбаи вирусологияи Маркази назоратии бемориҳои ИМА, штати Атлантаи ИМА оид ба «Вирусҳои гепатити D: проблемаҳои вирусология, эпидемиология, ташхис ва табобат», ки 23 майи соли 2017 дар толори МД “Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологияи Ҷумҳурии Тоҷикистон” гузаронида шуд.

7. Бо пешниҳоди экспертҳои Кумитаи байналмилалӣи Сократ (ш. Оксфорд (Academic Union, Oxford) барои ноил шудан ба сифат ва рақобатпазирии қорҳои илмӣ мувофиқи стандартҳои аврупоӣ Муассисаи давлатӣ “Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерологияи Ҷумҳурии Тоҷикистон” бо ҷои байналмилалӣ «Европейское качество» "European Quality Award" (рақами бақайдгирии ҷои 2351135) сарфароз гардид.

8. Доктори илмҳои тиб Дустов Абдусамад (мудирӣ озмоишгоҳи радиологӣ) моҳи апрели соли равон ҳамчун аъзо-вобастаи Академияи илмҳои Нью-Йорк (ИМА) интихоб гардид.

9. Корманди пажӯҳишгоҳ Зубайдова Т. (мудирӣ озмоишгоҳи патофизиология) дар Форуми занҳои ихтироъкор дар шаҳри Сеули Корея Ҷанубӣ барои ихтироъи маводи пасткунандаи қанд аз шираи Камол “СЕРУБЕД” **бо Медали тилло сарфароз гардид**, ки ин ҳам обурӯи Тоҷикистони азизамонро баланд мебардорад.

10. Мушовири пажӯҳишгоҳ, академик Мирочов Ғ.Қ. 9-11 октябри сори чорӣ дар 23-юми Ҳафтаи гастроэнтерологҳои Россия бо иштироки олимони шинохтаи Аврупо ва Амрико дар яке аз сексияҳои конгресс ҳамчун раис, ва ду баромад намуданд.

11. Корманди пажӯҳишгоҳ Самандаров Насрулло бо дипломи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон барои дастовардҳои назарраси илмӣ бахшида ба Соли ҷавонон ва 25-умин солгарди Иҷтимоии 16-уми Шурои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз карда шуд.

12. Бахшида ба иди касбии табибон корманд Пулотов Ҷ.И. ба унвони Аълочии тандурустии Тоҷикистон сарфароз гардид.

13. Корманди пажӯҳишгоҳ Шарапова Нигора дар Форуми Астана-гастро 2017 (ш. Астана, Қазоқистон, 23-24 ноябр) иштирок намуд.

14. Мудирӣ шуъбаи радиологӣ, доктори илмҳои тиб Дустов А. дар асосии фармоиши Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади иштирок ва баромад дар конференсияи байналмилалӣ, ки 22-26 марти соли чорӣ дар шаҳри Сеули (Кореяи ҷанубӣ) баргузор гардид иштирок ва оиди “Паҳншавии гепатити музминӣ вирусӣ Д дар Тоҷикистон” баромад намуданд.

15. Дар санаи 25 ноябри соли 2017 дар толори маҷмааи “Истиклол” семинар-машварати ҷумҳуриявӣ оид ба «Паҳншавии *Helicobacter pylori* ва бемориҳои узҳои ҳозима дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва «Таъбаоти зиддивирӯсии гепатитҳои В ва С» баргузор намуд. Дар кори семинар зиёда аз 250 олимони табибон аз минтақаҳои гуногуни мамлакат иштирок доштанд. Дар кори семинар олимони Федератсияи Россия ва Ҳиндустон иштирок ва баромад намуданд.

16. Бахшида ба 26 солгарди Истиклолияти Ҷумҳурии Тоҷикистон кормандони соҳа ҳар ҳафта ба ҳашар баромада, дар бунёди гулгаштҳо, кабудизоркунӣ, тоза намудани гирду атроф ва беруни муассиса корҳои ободонӣ фаъолона иштирок намуданд.